

Spørgsmål til elever

BØRN, UNGE OG ALKOHOL

Dialog

– et spil om holdninger

FORMÅL

- At I hører hinandens synspunkter og erfaringer.
- At gruppen diskuterer disse.
- At give ideer til fælles normer.
- At give den enkelte redskaber til at turde sige fra og markere egne holdninger.

SÅDAN SPILLES DER

- Vælg en oplæser i gruppen. Oplæseren styrer spillet og læser spørgsmål op fra dialogbogen.
- Der slås med terningen på skift i gruppen. Hver person slår 2 gange pr. tur.
- Ved første slag vælges kategori. Har terningen fx 4 øjne, er kategori 4 valgt (Regler og rammer).
- Derefter slår deltageren igen med terningen. Ved andet slag vælges spørgsmål. Har terningen fx 3 øjne, er spørgsmål 3 i kategori 4 valgt.
- Deltageren besvarer det valgte spørgsmål, hvorefter de andre i gruppen byder ind med deres synspunkter. Spørgsmålet diskuteres, til alle er hørt.
- Giv terningen videre til den næste i rækken, og der slås på ny.
- 10 minutter før sluttid: Gruppen vælger det spørgsmål, som affødte den mest interessante diskussion eller mest markante mening.
- Gruppernes udvalgte spørgsmål læses op og kommenteres i klassen.

Kategori 1

Alkohol, hjem og forældre

1. Nanna på 14 år kan ikke lide smagen af alkohol. Lørdag aften deler hendes forældre en flaske vin. De foreslår, at Nanna får et glas med, så hun lærer virkningen af alkohol at kende.
 - Synes du, det er o.k. af forældrene?
 - Har du lyst til at drikke derhjemme med dine forældre?
2. Passer det, at man kun kan være med til fester, hvis man drikker?
3. Hvad synes du om at være sammen med voksne, der er fulde?
4. Taler du med dine forældre om alkohol og fester?
 - Hvilke aftaler har I?
5. Hvad tror du, dine forældre tænker på, når du er til fest på skolen eller i klubben?
 - Tror du, de bekymrer sig?
6. Mange forældre ønsker ikke, at deres børn drikker alkohol. Hvordan vil du helst tale med dine forældre om det?
 - Hvilke aftaler synes du, I skal have?

Kategori 2

Med vennerne

1. Du er til fest med din storebrors gymnasieklasse. Mange af dem drikker, og du bliver også tilbudt noget. Men du har ikke lyst til at drikke. På den anden side føler du dig presset.
 - Hvordan tror du, at du vil reagere?
2. Hvad tror du, unge bruger alkohol til?
 - Kan det samme opnås uden alkohol eller andre rusmidler?
3. Ødelægger alkohol nogen gange stemningen ved en fest?
 - Hvordan?
4. Mange unge oplever, at de ind imellem bliver presset til at drikke alkohol, selv om de ikke har lyst.
 - Kan du sige nej til at drikke, hvis du ikke har lyst?
5. Tror du, det er o.k. med dine venner, hvis du ikke drikker til fester?
6. Har du oplevet, at nogen blev overfulde og syge til fester?
 - Hvordan havde du det med den situation?

Kategori 3

Vil du gribe ind?

1. Du holder fest, og dine forældre er ikke hjemme. Din ven Peter har drukket alkohol, inden han kom. Han bliver dårlig, falder i søvn og er ikke til at vække, selv om I rusker i ham.
 - Hvad vil du gøre?
2. På gaden ser du en fremmed dreng, der er ret fuld. Han prøver at starte sin knallert.
 - Hvordan reagerer du?
3. Efter en fest bliver din veninde Rikke tilbudt et lift hjem af en af sin storebrors venner. Men hun kan lugte, at han har drukket alkohol. Der kører hverken bus eller tog – og hun har ikke penge til en taxa.
 - Hvad skal Rikke gøre?
4. Du er til fest og ser, at din veninde Sarah drikker sig fuld. En ældre dreng begynder at tage på hende, selv om hun protesterer. På et tidspunkt trækker han hende med ind på et værelse.
 - Hvad kan du gøre for at hjælpe Sarah?
5. Din ven Jonas er af den type, der drikker så meget til fester, at han kaster op. På den måde ødelægger han det både for sig selv og andre.
 - Taler du med ham om det? Hvordan?
6. Forestil dig, at din far kører hjem fra en familiefest, selv om han har drukket 5-6 øl og virker lidt alkoholpåvirket.
 - Hvordan har du det med, at han kører bil?

Kategori 4

Regler og rammer

1. Kasper på 14 år får nogle venner på besøg til forfest. Hans forældre vil ikke have, at der bliver drukket. De er i tvivl om, hvordan de skal gribe det an over for Kasper.
 - Hvordan synes du, de skal gøre?
2. Du har meldt dig ind i en håndboldklub, hvor det til din store overraskelse er almindeligt at drikke øl og ryge efter træningen.
 - Hvad synes du om det?
3. Festerne i ungdomsklubben holdes alkoholfri, fordi de fleste af medlemmerne er under 16 år.
 - Kom med ideer til aktiviteter, der kan gøre festerne sjove.
4. Det er forbudt at sælge alkohol til unge under 16 år.
 - Hvorfor tror du, der er sådan en lov?
5. Har du og dine venner forskellige rammer for, hvad I "må" med hensyn til alkohol og fester?
 - Giver det problemer, at I har forskellige aftaler med jeres forældre?
6. Er det lettere for unge at sige nej til alkohol, hvis de voksne siger, at de ikke må drikke?

Kategori 5

Skadelighed

1. Unge tåler at drikke langt mindre end voksne. Nogle gange får unge problemer, når de drikker alkohol til fester.
 - Hvilke?
2. Kan du se, når en kammerat har fået for meget alkohol?
 - Hvordan opfører han eller hun sig så?
3. Mange unge bliver udsat for ubehagelige seksuelle oplevelser i forbindelse med alkohol.
 - Hvordan kan du undgå, at det sker for dig eller dine venner?
4. Mange unge bliver udsat for vold i forbindelse med alkohol.
 - Hvordan kan du undgå, at det sker for dig eller dine venner?
5. Nogle gange ødelægger alkohol stemningen til en fest.
 - Hvordan?
6. Til en fest lægges der op til at spille ølspil, hvor man ikke selv kan styre, hvor meget man drikker.
 - Hvilken risiko kan der være ved at deltage i sådan et spil?

Kategori 6

Ideer

1. Man kan godt more sig uden alkohol.
 - Beskriv en situation, hvor du festede igennem uden at drikke alkohol.
2. Nogle siger, at man bliver mindre genert, når man har drukket alkohol.
 - Tror du, man kan føle sig lige så fri og afslappet uden alkohol eller andre rusmidler?
3. Taler du med dine forældre om alkohol?
 - Er der noget, du særlig gerne vil tale med dem om?
4. Hvordan kan forældre lære deres børn noget om sunde alkoholvaner?
5. Unge har større risiko for at blive udsat for bl.a. vold og seksuelle overgreb, hvis de har drukket alkohol.
 - Hvordan kan dine forældre hjælpe med at undgå, at du havner i sådanne situationer?
6. Hvis man gerne vil opnå en kanon stemning til en fest – uden alkohol eller andre rusmidler – hvad kan man så gøre?

Spørgsmål til
forældre

BØRN, UNGE OG ALKOHOL

Dialog

– et spil om holdninger

Forældre

FORMÅL

- At I hører hinandens synspunkter og erfaringer.
- At gruppen diskuterer disse.
- At give ideer til en fælles alkoholpolitik.
- At skabe grundlag for et forældrenetværk (fx telefonlister og -aftaler).

SÅDAN SPILLES DER

- Vælg en oplæser i gruppen. Oplæseren styrer spillet og læser spørgsmål op fra dialogbogen.
- Der slås med terningen på skift i gruppen. Hver person slår 2 gange pr. tur.
- Ved første slag vælges kategori. Har terningen fx 4 øjne, er kategori 4 valgt (Regler og rammer).
- Derefter slår deltageren igen med terningen. Ved andet slag vælges spørgsmål. Har terningen fx 3 øjne, er spørgsmål 3 i kategori 4 valgt.
- Deltageren kan besvare spørgsmålet først – eller sige pas – hvorefter de andre i gruppen byder ind med deres synspunkter. Spørgsmålet diskuteres, til alle er hørt.
- Giv terningen videre til den næste i rækken, og der slås på ny.
- 10 minutter før sluttid: Gruppen vælger det spørgsmål, som affødte den mest interessante diskussion eller mest markante mening.
- Gruppernes udvalgte spørgsmål læses op og kommenteres i plenum.

Produceret af Sundhedsstyrelsen, Undervisningsministeriet, Børnerådet
og Komiteen for Sundhedsoplysning

Foto: Jasper Carlberg og Signe Vad

Kategori 1

Alkohol, hjem og forældre

1. Man ved, at børn, som tidligt får tilbudt alkohol hjemme, også drikker mere end andre unge.
 - Hvordan vil du lære dit barn om alkohol?
2. Tror du, at dit barn bliver isoleret, hvis det ikke må drikke alkohol til fester?
 - Er det din erfaring, at børn, der drikker, automatisk bliver inviteret med til festerne?
3. Man ved, at forældres alkoholvaner får indflydelse på, hvor meget deres børn drikker.
 - Har det betydning for dine alkoholvaner?
 - Hvordan?
4. Tidlig alkohol-debut øger risikoen for, at børn får problemer med alkohol senere.
 - Har dette indflydelse på, om dit barn må drikke alkohol til sin konfirmation?
5. Du har været på Mallorca med familien. I lufthavnen kommer du i tanke om, at du nok har et par flasker sprut for meget i bagagen. Du beder din 13-årige søn tage en af flaskerne gennem tolden.
 - Hvad tror du, det fortæller ham om alkohol, regler – og om dig?
6. Hvorfor tror du, at børn på 13-14 år ønsker at drikke alkohol?
 - Kan det, de ønsker at opnå, mon opnås på anden og mindre risikabel måde?

Kategori 2

Med vennerne

1. Hvor gammel synes du, man skal være, før man prøver at drikke alkohol sammen med sine venner?
2. Har du spurgt dit barn, om der drikkes alkohol til festerne i klassen?
 - Har du givet udtryk for din egen holdning?
3. Din datter på 15 år skal holde fest. Hjælper du hende med at forberede festen?

Du kan høre, at der bliver drukket alkohol, selv om I har en aftale om det modsatte. Hvad vil du gøre?
4. Din datter skal være alene hjemme i weekenden og vil gerne have nogle veninder til at overnatte.
 - Hvordan vil du tale med hende, så du sikrer dig, at det ikke udvikler sig til en fest med alkohol?
5. Din 14-årige søn holder fest. Du har en aftale med ham om, at han ikke drikker alkohol. Men nogle gæster kommer med klirrende poser.
 - Hvordan vil du forholde dig til det?
6. Du mener ikke, at dit barn skal drikke alkohol, før det er 16 år, og det har du snakket med barnet om.
 - Tror du, at faste aftaler kan være en hjælp for barnet, når det skal sige fra overfor venners pres om at drikke til fester?

Kategori 3

Vil du gribe ind?

1. Din 14-årige søn holder fest. En af deltagerne har drukket alkohol, inden han kom. Han bliver dårlig og falder i søvn og er ikke umiddelbart til at vække. Du kender hverken ham eller hans forældre.
 - Hvad vil du gøre?
2. Du observerer, at en temmelig beruset ung mand prøver at starte sin knallert.
 - Hvad gør du?
3. I en forretning overværer du, at man sælger alkohol til børn, der helt tydeligt er under 16 år.
 - Hvordan reagerer du?
4. Din onkel har udviklet et alkoholmisbrug, og han kan blive temmelig voldsom og ubehagelig ved familiefesterne.
 - Hvad vil du gøre?
 - Hvordan vil I tale om det i familien?
5. Naboens 15-årige søn er alene hjemme og holder fest. Du hører en pige skrigende vedholdende ude i haven. Du kan også høre et par drenge, der er ved at hidse hinanden op.
 - Hvad vil du gøre?
6. Din datter skal til fest langt væk. I har aftalt, at hun bliver kørt frem og tilbage af nogle ældre venner, der har kørekort. Du er dog bekymret for, om chaufføren holder sig ædru til hjemtransporten.
 - Hvordan reagerer du på din uro?

Kategori 4

Regler og rammer

1. Er det et problem, at der er forskel på, hvad dit barn må, og hvad I som forældre må i forhold til alkohol?
2. Hvad er vigtigt, når du taler med dit barn om alkohol?
(Fx omsorg, tillid, forståelse, faste regler osv.).
3. Børn, der drikker, bliver oftere involveret i slagsmål, ulykker, kriminalitet og uønsket sex. Derfor anbefaler Sundhedsstyrelsen, at børns alkohol-debut udskydes, til de er 16 år. Det vil sige, at også private fester bør være alkoholfrie til og med 10. klasse.
 - Hvordan kan forældre støtte op om dette?
4. Hvad kunne du tænke dig at aftale med de andre forældre vedr. alkohol og de unges private fester? Nævn 3 punkter, I kunne lave aftaler om.
5. Bestyrelsen i ungdomsklubben har besluttet, at alle fester skal være alkoholfrie. De unge er stærkt utilfredse og siger, at de vil boykotte festerne.
 - Hvordan synes du, problemet skal løses?
6. Børn tror ofte, at deres venner drikker mere, end de egentlig gør. Forældre tror ofte, at andre børn har friere rammer mht. alkohol, end de egentlig har. Disse misforståelser kan virke som et pres.
 - Hvordan kan man undgå misforståelserne?

Kategori 5

Skadelighed

1. Genstandsgrænserne for voksne gælder ikke for unge, da de kan tåle langt mindre alkohol.
 - På hvilken måde kan alkohol være særlig skadelig for unge?
2. Hvad synes du er gode alkoholvaner for voksne til hverdag og fest?
 - Hvad er gode alkoholvaner for unge over 16 år?
3. Beskriv hændelser, hvor alkohol ødelægger situationen.
 - Hvorfor er alkohol "i vejen" i disse situationer?
4. Er det lige meget, hvor tidligt den unge begynder at drikke alkohol?
5. Din 14-årige datter fortæller, at hendes veninde har været sammen med en dreng ved en fest, hvor hun havde fået en del at drikke. Nu er hun bange for, at hun er gravid.
 - Hvordan reagerer du på denne oplysning?
6. I løbet af puberteten lærer barnet nye mennesker at kende og tilegner sig nye sociale færdigheder.
 - Hvilke vanskeligheder kan det give, hvis dette som regel sker under indflydelse af alkohol?

Kategori 6

Ideer

1. Hvis du skal arrangere en fest uden alkohol for dine voksne venner, hvordan vil så du gribe det an?
 - Kan disse ideer bruges til en ungdomsfest uden alkohol?
2. Nogle siger, at generthed overvindes, når man har drukket alkohol.
 - Er der bivirkninger ved denne måde at overvinde generthed på?
 - Kan samme effekt opnås uden alkohol eller andre rusmidler?
3. Børn har brug for at eksperimentere med nye roller – uden at der er voksne til stede. Forældre har brug for at føle sig sikre på, at det sker på forsvarlig vis (fx uden alkohol).
 - Kan børns og forældres behov forenes? Hvordan?
4. Klasselæreren foreslår, at forældregruppen formulerer en fælles alkoholpolitik for dit barns klasse.
 - Hvilke 3 punkter kunne du godt tænke dig kom med?
5. Hvordan kan forældre med deres eget eksempel lære de unge noget om sunde alkoholvaner?
6. Alkoholindtagelse giver en øget risiko for slagsmål, skænderier, uønsket sex m.v.
 - Kan man få unge til at forstå, at disse bivirkninger ved alkohol kan ødelægge deres samvær i stedet for at gøre det bedre? Hvordan?

